

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 537010

ETAP: Semestr zimowy

Informacje ogólne:

Prowadzący: dr hab. Dorota Mącik

Organizator: Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii

Liczba godzin tygodni / semestr: 2 / 30

Jezyk wykładowy: Język polski

Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)

Lokalizacja w planach rocznych: Rok IV - Semestr 7

Punkty ECTS: 2

Forma zaliczenia: Egzamin

Cele przedmiotu:

- C1 - Przedstawienie problematyki choroby jako sytuacji trudnej, uruchamiającej specyficzne procesy emocjonalno - motywacyjne
- C2 - Ukazanie specyfiki choroby somatycznej i choroby/zaburzenia psychicznego, jako odmiennych sytuacji psychologicznych
- C3 - kształtowanie wrażliwości na specyficzne problemy człowieka chorego i poszukiwanie adekwatnego rodzaju wsparcia
- C4 - kształtowanie umiejętności myślenia przyczynowo-skutkowego w zakresie rozumienia mechanizmów zdrowia i choroby

Wymagania wstępne:

- W1 - znajomość zagadnień z przedmiotu: Czynniki wspierające odporność podmiotową
- W2 - znajomość zagadnień z przedmiotu: Psychologia zdrowia

Efekty kształcenia dla przedmiotu:

WIEDZA

K_W01 ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu, metodologii i celów psychologii klinicznej, w tym zdrowia i choroby; zna i rozumie stosowaną terminologię

K_W03 posiada wiedzę o powiązaniach psychologii klinicznej z innymi obszarami zdrowia psychicznego (psychiatrią, neuropsychologią, psychosomatyką); zna podstawowe zagadnienia z zakresu terminologii psychiatrycznej oraz neuropsychologicznej, służące diagnozie klinicznej oraz ocenie stanu pacjenta;

K_W05 ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w różnych kontekstach społecznych oraz czynników stymulujących/utrudniających ten rozwój w sytuacji pojawienia się istotnej choroby; posiada pogłębioną wiedzę na temat roli podstawowych środowisk (rodzina, szkoła, media masowe, rówieśnicy, praca) dla funkcjonowania jednostki w sytuacji ciężkiej choroby;

K_W08 ma wiedzę na temat procesów poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych, jakie zachodzą w człowieku pod wpływem choroby; zna terminologię i różnorodne uwarunkowania tych procesów

K_W10 zna psychologiczne koncepcje zdrowia i choroby, czynniki wspierające jakość życia i warunkujące zachowania zdrowotne oraz rolę aktywności własnej w utrzymaniu zdrowia i poprawie jakości życia; posiada wiedzę na temat specyfiki psychospołecznego funkcjonowania osób z chorobami somatycznymi i psychicznymi

K_W13 ma uporządkowaną wiedzę na temat różnego rodzaju zaburzeń funkcjonowania jednostki, zna podstawowe koncepcje (psychologiczne, biologiczne, interakcyjne i społeczne) wyjaśniające powstawanie i utrzymywanie się tych zaburzeń oraz różne formy udzielania pomocy psychologicznej (psychoprofilaktyka, psychoterapia, rehabilitacja, psychoedukacja, poradnictwo etc.);

K_W15 zna i rozumie zasady etyki zawodowej psychologa w zakresie pomocy osobie chorej i najbliższej rodzinie

UMIEJĘTNOŚCI

K_U01 potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania ludzkich zachowań w sytuacji poważnej choroby

K_U02 integruje wiedzę z zakresu różnych subdyscyplin psychologicznych na temat prawidłowego i zaburzonego funkcjonowania człowieka

K_U06 wskazuje i proponuje kierunki i sposoby podnoszenia jakości życia jednostki oraz opracowywania interwencji (profilaktycznych, pomocowych, szkoleniowych) wobec osób z poważną chorobą

K_U07 potrafi analizować przyczyny i źródła zachowań człowieka oraz przewiduje ich konsekwencje zdrowotne i społeczne; umie opracować propozycje oddziaływań ukierunkowanych na zmianę postaw i zachowań w zakresie radzenia sobie z chorobą

K_U11 stosuje się do norm i zasad etycznych w procesie diagnostycznym oraz w projektowaniu działań pomocowych, dostrzega i analizuje dylematy etyczne związane z podejmowaniem konkretnych działań i interwencji psychologicznych

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

K_K04 ma świadomość znaczenia sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia w sytuacji zmagania się z chorobą;

K_K05 przyjmuje postawę szacunku wobec osób o różnych potrzebach w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; okazuje zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami

K_K06 ma świadomość specyfiki relacji interpersonalnej w sytuacji pomocy psychologicznej.

K_K09 ma świadomość znaczenia dbałości o zdrowie psychiczne i fizyczne, identyfikuje indywidualne, społeczne i środowiskowe zagrożenia dla zdrowia psychicznego i somatycznego.

K_K10 wykazuje gotowość do współpracy z profesjonalistami, których działalność koncentruje się na wspieraniu jakości życia w różnych warunkach społecznych i środowiskowych w sytuacji osoby chorej somatycznie i/lub psychicznie

Metody dydaktyczne:

wykład, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Niedostateczna

W – nie zna pojęć i specyfiki z zakresu chorób oraz powiązanych dziedzin zdrowia psychicznego

W – nie zna i nie potrafi wymienić żadnego z procesów emocjonalnych, poznawczych czy motywacyjnych, specyficznych dla sytuacji choroby

U – nie potrafi wymienić potencjalnych przyczyn zachowania człowieka chorego, oraz opracować interwencji modyfikujących zachowanie

U – nie potrafi zinterpretować zachowania / objawu w kontekście posiadanej wiedzy teoretycznej

K – nie potrafi rozpoznać kluczowych zagrożeń dla zdrowia

K – nie potrafi krytycznie odnieść się do prawdopodobnych mechanizmów rozwoju choroby

Dostateczna

W – zna niektóre pojęcia i podstawy specyfiki z zakresu chorób oraz powiązanych dziedzin zdrowia psychicznego

W – zna i potrafi wymienić najważniejsze z procesów emocjonalnych, poznawczych czy motywacyjnych, specyficznych dla sytuacji choroby

U – potrafi wymienić jedną z potencjalnych przyczyn zachowania człowieka chorego, oraz opracować ogólną interwencję modyfikującą to zachowanie

U – potrafi zinterpretować podstawowe elementy zachowania / podstawowe objawy w kontekście posiadanej wiedzy teoretycznej

K – potrafi rozpoznać i wyjaśnić niektóre z kluczowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego/somatopsychicznego

K – potrafi dostrzec niekonsekwencje w prawdopodobnych mechanizmach rozwoju choroby

Dobra

W – potrafi wymienić i omówić specyfikę większości omawianych problemów zakresu chorób somatycznych i psychicznych

W – potrafi wymienić i omówić większość z procesów emocjonalnych, poznawczych i motywacyjnych, specyficznych dla sytuacji choroby

U – potrafi wymienić kilka potencjalnych przyczyn zachowania człowieka chorego, oraz opracować ogólną interwencję modyfikującą to zachowanie

U – potrafi zinterpretować większość zachowań chorego / objawów w kontekście posiadanej wiedzy teoretycznej

K – rozpoznaje i wyjaśnia większość z kluczowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego/somatopsychicznego

K – potrafi dostrzec niekonsekwencje w prawdopodobnych mechanizmach rozwoju choroby i wskazać poprawne zależności

Bardzo dobra

W – potrafi wymienić i omówić specyfikę wszystkich omawianych problemów z zakresu zdrowia, choroby somatycznej i psychicznej

W – potrafi wymienić i omówić wszystkie procesy emocjonalne, poznawcze i motywacyjne, specyficzne dla sytuacji choroby

U – potrafi wymienić kilka potencjalnych przyczyn zachowania człowieka chorego, oraz opracować interwencje, uwzględniając rodzaj przyczyn i mechanizm wzajemnych zależności

U – bez problemu interpretuje zachowania / objawy chorego, umieszczając je w adekwatnym kontekście posiadanej wiedzy teoretycznej

K – rozpoznaje i wyjaśnia wszystkie z kluczowych zagrożenia dla zdrowia psychicznego/somatopsychicznego, odnosząc je adekwatnie do możliwych konsekwencji w konkretnej sytuacji

K – potrafi dostrzec niekonsekwencje w prawdopodobnych mechanizmach rozwoju choroby i wskazać poprawne zależności, wskazuje na zależności pomiędzy różnymi chorobami i ich wzajemnym wpływem na siebie

Treści programowe przedmiotu:

1. Zagadnienia wstępne dotyczące problematyki osoby chorej i roli psychologa w radzeniu sobie z chorobą

2. Definicja zdrowia i choroby,
3. etapy adaptacji do niepełnosprawności i do choroby terminalnej
4. Kryzys i zaburzenia stresowe pourazowe
5. Psychologiczne aspekty funkcjonowania w uogólnionym zaburzeniu lękowym
6. Fobie społeczne i lęki napadowe
7. funkcjonowanie psychologiczne w depresji i chorobie afektywnej dwubiegunowej
Zaburzenia jedzenia
8. Rola schematów poznawczych w tworzeniu się zaburzonej osobowości i podatności na choroby psychiczne
9. Psychiczne aspekty zaburzeń pod postacią somatyczną
10. Problematyka funkcjonowania w chorobach somatycznych - stwardnienie rozsiane
11. Funkcjonowanie chorych z otępieniem oraz problemy najbliższej rodziny chorego
12. Psychologiczne aspekty funkcjonowania w chorobie onkologicznej/terminalnej
13. Terapia i wsparcie w chorobach - cele i problemy

Literatura:

1. Jarema, M.. (2016). (red.). Psychiatria. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZLW.
2. Chojnacka-Szawłowska, G. (2012). Psychologiczne aspekty przewlekłych chorób somatycznych. Warszawa: Wizja Press&IT
3. Cierpiałkowska, L. (2011). Psychopatologia. Warszawa: Scholar
4. De Walden-Gałuszko, K., Majkiewicz, M. (red.). (1994). Jakość życia w chorobie nowotworowej. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
5. Kubacka-Jasiecka, D., Ostrowski, T.M. (red.). (2005). Psychologiczny wymiar zdrowia, kryzysu i choroby. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
6. Meder, J. (red.). (2003). Problemy zdrowia psychicznego kobiet. Kraków: KRW PTP, str.: 31-40; 45-56
7. Ogińska-Bulik, N., Juczyński, Z. (2008). Osobowość, stres a zdrowie. Warszawa: Difin